

To světlo ve tmě svítí

Rožnov, Střítež: 30.1.2017

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: J 3, 16 – 21

Text: J 1, 1 – 5 *Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl Bůh. To bylo na počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. V něm byl život a život byl světlo lidí. To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila.*

Asi znáte tu scénu z českého oscarového filmu Kolja, v níž Zdeněk Svěrák alias František Louka připraví malému Koljovi oslavu narozenin. A poněvadž neví, kdy se Kolja narodil, tak mu uspořádá narozeniny bez ohledu na den narození. I církev udělala totéž a stanovila takto Ježíši Kristu narozeniny na 25. prosince. Tento den však nevybrala náhodně. 25. prosince, v čase zimního slunovratu se v pohanském světě slavila zvláště významná slavnost na počest boha Slunce, kdy tma opět začíná ustupovat a světlo přebírá vládu nad tmou. Křesťané pochopitelně odmítali slavit nějaká pohanská božstva. Vyznávali, že pravým Světlem života je Ježíš Kristus. Bylo tedy jen logické, že v uvedený den začali slavit narození Krista.

V Janově evangeliu jsme četli: To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila. To je zvěst Vánoc pro všechny, kdo byli dosud zvyklí, že tmy stále přibývá a že tma postupně pohlcuje všechny a všechno kolem nás. Jenže Vánoce znamenají zásadní obrat. Tma začíná ustupovat, dostává se do defenzívy a světlo postupně vítězí.

Říká se, že aspoň o Vánocích by lidé měli být na sebe hodnější. A že když se budeme aspoň trochu snažit, svět bude lepší. Jenže právě na té lidské snaze to všechno jaksi troskotá. A bodejť by ne. Bible si v tomto směru nedělá o člověku žádné iluze. „Lidské srdce je ze všeho nejzrádnější; je nenapravitelné“ říká Jeremiáš. „Ze srdce zajisté vycházejí zlá myšlení“ říká Ježíš. A apoštol Pavel sebekriticky vyznává: „Vím totiž, že ve mně, to jest v mé lidské přirozenosti, nepřebývá dobro. Chtít dobro, to dokážu, ale vykonat už ne.“ Bratři a sestry, jak tedy dostat do světa, mezi lidi více světla? Zdá se, že je to spíše čím dál horší. Že tma víc a více světla pohlcuje a ve světě je ho čím dál méně.

Napadne nás, že je třeba na lidi více apelovat, burcovat je, napomínat, aby nebyli tak sobečtí, chamtiví, nenávistní a já nevím co ještě. Možná, že sekulární společnost má takové očekávání právě od církve – že budeme plnit funkci jakéhosi černého svědomí lidstva. A že budeme apelovat na lidi, aby se polepšili.

Jenže křesťané mají na tomto světě trochu jiné poslání. Nevěří v člověka a v jeho schopnosti a na lidské srdce, stejně jako už zmíněná bible, moc nedají. Věří v Krista. A za svůj úkol pokládají zvěstovat evangelium, tedy radostnou zvěst. A co že je ta radostná zvěst? To je přece zvěst Vánoc. Zvěst, že ono „světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila“. Je to zvěst osvobozující. Můžete se snažit sebevíc, ale přibývání dne na úkor tmy nijak neurychlíte, ale ani nezadržíte. Ono toho světla bude přibývat nezávisle na vás. Stanovením Vánoc na dobu zimního slunovratu církev vyjádřila, že Kristovo vítězství je nezávislé na lidské snaze, je nezadržitelné, jisté a nezvratné. A vy, lidé, se k tomu můžete buď jen přidat, nebo to marně popírat. Buď můžete vyjít na světlo a radovat se z toho, jak ho přibývá, anebo se můžete zavřít do sklepa, zhasnout a mít tam své vlastní království tmy. Vše záleží na tom, co si víc zamilujete.

Ježíš, tak jak jsme to dnes četli v prvním čtení, říká: „Světlo přišlo na svět, ale lidé si zamilovali více tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé. Neboť každý, kdo dělá něco špatného, nenávidí světlo a nepřichází k světlu, aby jeho skutky nevyšly najevo. Kdo však činí pravdu, přichází ke světlu, aby se ukázalo, že jeho skutky jsou vykonány v Bohu.“

Jestliže světlo přišlo na svět, a tma ho nepohltila, odkud tedy pramení onen pocit, že na světě je stále více tmy? Jestlipak ono to nebude tím, že my sami žijeme ve tmě, že jsme se sami zavřeli do sklepa, zhasli jsme si, a tedy vidíme kolem sebe jen tu tmu.

Proč tedy nejedeme ke světlu? Víte, ona ta tma, na kterou si tak stěžujeme, má pro nás i své výhody. Tma dovede skrýt naše vlastní selhání, zlé skutky, slova i myšlenky. Světlo je nebezpečné. Protože pak je nabíledni, co jsme i my sami zač.

Budme ovšem realisti. Svět není černobílý. Nikdo nejsme jen ve tmě nebo jen ve světle. Naše společnost je sice silně polarizovaná, ale ne ve smyslu, že jsme buď „hodní“ nebo „zlí“. Všichni se pohybujeme v jakémsi pološeru. V mnoha odstínech šedi. Ježíš to chápe. Ale zdůrazňuje, že záleží na směru, jakým se pohybujeme. Odkud kam přicházíme. Kdo dělá něco špatného, nepřichází k světlu. Kdo však činí pravdu, přichází ke světlu.

Co znamená činit pravdu? Znamená to např. nežít v sebeklamu, dělat co je správné a být upřímný sám k sobě, k druhým a především k Bohu. Přicházet ke světlu znamená věřit ve světlo, jít za světlem, následovat jej.

A co je tím světlem? Jan píše: „Život byl světlo lidí.“ Ovšem ne život v jeho vnějších projevech jako je práce, živobytí a zábava. To by tam bylo řecké slovo „bios“ a to je často spíše ta tma. My tam ovšem čteme řecké slovo „dzoé“, což znamená pravý život, který pochází od Boha. Život, který si přeje, dává a vdechuje Bůh. Vdechuje nám ho svým tvůrčím slovem jako při stvoření. Proto Jan začíná své evangelium právě parafrází knihy Genesis: „Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl Bůh... V něm byl život a život byl světlo lidí.“

Vánoce přinášejí radostnou zvěst, že ten pravý život, který byl u Boha, to světlo, které osvěcuje každého člověka, nečekalo, až my se k němu uráčíme přijít, ale samo přicházelo do světa. To Boží tvůrčí slovo, které dává život člověku, se samo stalo člověkem a přebývalo mezi námi. A my jsme měli možnost spatřit, jak vypadá opravdový život – viděli jsme jeho slávu. Žádná světská sláva to však nebyla. Jeho slávu zjevil popravčí kříž. Tam se dokonalo jeho poslání. Není divu, že se tomu divíme. Pravý život jde do krajnosti. A jen tak vítězí a poráží i samu smrt. A proto až dodnes to světlo svítí a tma ho nepohltila. To je zvěst Vánoc pro všechny, kdo si mysleli, že opravdový život je iluze, že nemá smysl, že víra v Krista nemá smysl, že je zbytečná a že si vystačíme i bez ní. Posláním církve je zvěstovat Krista a jeho vítězství, které je jisté a nezvratné, tak jako slunce, když se vrací na oblohu a poráží temnotu. Proto slavíme Vánoce, že na svět přišlo světlo, které ve tmě svítí a tma je nepohltila. Amen.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, ty jsi to Světlo ze Světla, v tobě je opravdový život, skrze tebe všechno je stvořeno. Dej, ať i my žijeme ve Světle. Zbav nás všebo temného. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Bože, prosíme tě, aby vánoční evangelium mohlo znít opravdu všude, i tam, kde není ochota ho slyšet. Prosíme, ať je tvé evangelium živé a mocné, proměňující lidské životy a napravující všechno pokřivené a ztroskotané. Prosíme tě, aby se tvrdá lidská srdce proměnila v domovy, kde je každý zván a vítán. Prosíme tě za ty, kteří nepochopili, že ve vánočním příběhu jde o ně samotné a o tebe, skutečného a pravého Pána tohoto světa. Prosíme, tak jako ses sklonil ve svém Synu a nepobrdnul jsi chudou stáji, skloň se nyní ke všem opuštěným, smutným a nemocným. Dej jim nadějný výhled do příštích dnů jejich života. Prosíme tě, měj porozumění pro naše tápání a hledání pravdy, a dej, ať to nevzdáme, dokud nespočíneme ve tvé lásce. Skrze Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.*